

Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome

Doma laukums 8A, Rīga, LV-1939, Latvija, tālr. +371 67221848, e-pasts neplp@neplp.lv, www.neplp.lv

ZIŅOJUMS PAR ELEKTRONISKO PLAŠSAZIŅAS LĪDZEKĻU PAKALPOJUMU PIEEJAMĪBAS VEICINĀŠANU 2022. GADA I PUSGADĀ

Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome (turpmāk arī – NEPLP) ir sagatavojusi starpziņojumu par elektronisko plašsaziņas līdzekļu pakalpojumu pieejamību 2022.gada I pusgadā. Ziņojumā apkopota informācija par to, kādos veidos un kādā apjomā elektroniskie plašsaziņas līdzekļi (turpmāk arī – EPL) nodrošina dažādus pieejamības risinājumus televīzijas programmās, audiovizuālajos pakalpojumos pēc pieprasījuma (turpmāk arī – PPP) un arī radio programmās.

Dati apkopoti no EPL iesniegtajiem ziņojumiem par rīcības plānu izpildi par 2022.gada I pusgadu.

Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likumā, kā arī citos normatīvajos aktos Latvijā nav noteikti konkrēti rezultātīvie rādītāji vai kvotas, kurus EPL savā darbībā pakalpojumu pieejamības veicināšanas jomā būtu pienākums izvirzīt un sasniegt. Savukārt Labklājības ministrijas “Plānā personu ar invaliditāti vienlīdzīgu iespēju veicināšanai 2021.-2023. gadam” noteikti vairāki mērķi, uzdevumi un attiecīgi rezultātīvie rādītāji attiecībā uz satura pieejamību medijos. Saskaņā ar plānā noteikto līdz 2023.gadam plānots palielināt subtitrētā un surdotulkotā satura apjomu VSIA “Latvijas Televīzija” (turpmāk arī – LTV) programmās līdz 40 %.

SKAIDROJUMI UN SAĪSINĀJUMI

Satura pieejamības nodrošināšanas pakalpojumi – subtitri, surdotulkošana (zīmju valoda), audio apraksts.

Subtitrēšana – rakstveida tulkojuma pievienošana runātam tekstam.

Zīmju valoda – valoda, kas skaņu vietā izmanto žestus, ķermeņa valodu un lūpu formas. Latvijā tiek izmantota latviešu zīmju valoda.

Audio apraksts – ap skaņu celiņu veidoti komentāri, izmantojot pauzes, lai izskaidrotu darbību ekrānā, tajā skaitā aprakstītu varoņus, vietas, kostīmus, ķermeņa valodu un sejas izteiksmes.

Plāns, % gadā – atspoguļo pieejamības mērķi gadā, kas izteikts kā katras TV programmas raidstundu apjoma procentuālā daļa diennakts laikā (24 stundas), neskaitot reklāmas raidlaiku. Dati norādīti atsevišķi par katru no pieejamības veidiem.

Plāns, stundas – atspoguļo pieejamības mērķi gadā, norādot stundas (programmām ar nelielu raidlaiku). Dati norādīti atsevišķi par katru no pieejamības veidiem.

Izpilde, % – atspoguļo pieejamības izpildi noteiktā periodā, kas izteikts kā katras TV programmas raidstundu apjoma procentuālā daļa diennakts laikā (24 stundas), neskaitot reklāmas raidlaiku. Dati norādīti atsevišķi par katru no pieejamības veidiem.

Izpilde, stundas – atspoguļo pieejamības izpildi noteiktā periodā, norādot stundas (programmām ar nelielu raidlaiku). Dati norādīti atsevišķi par katru no pieejamības veidiem.

SVOD – abonēšanas PPP

TVOD – transakciju PPP

FOD/AVOD – bezmaksas/reklāmās balstīts PPP

NVOD – pietuvināts PPP

nd – nav datu

ELEKTRONISKAJO PLAŠSAZIŅAS LĪDZEKĻU PAKALPOJUMU PIEEJAMĪBA 2022.GADA I PUSGADĀ

Dati par 2022.gada I pusgadu liecina, ka kopumā Latvijas elektroniskie plašsaziņas līdzekļi pilda savos rīcības plānos noteiktos mērķus satura pieejamības veicināšanai. Daļā programmu un pakalpojumu pusgada izpilde pārsniedz visam 2022.gadam kopā plānotos pieejamības risinājumu nodrošināšanas apjomus.

1. Televīzija

No EPL, kas 2022.gada I pusgadā kopumā izplatīja 37 televīzijas programmas (ar nacionālo (N), reģionālo (R), vietējo (V) vai pārrobežu (P) aptveršanas zonu, t.sk. Latvijā) programmu, satura pieejamības risinājumi – lielākoties subtitri – tika nodrošināti 17 televīzijas programmās.

Elektroniskais plašsaziņas līdzeklis	Nr.p.k.	Programma	SUBTITRI		SURDO	
			2022.gada plāns %	2022.gada I pusgada izpilde,%	2022.gada plāns %	2022.gada I pusgada izpilde,%
SIA "Helio Media"	1	360TV (R)	0	0	0	0
SIA "Helio Media"	2	STV Pirmā (R)	7,5	7,5	0	0
SIA "Helio Media"	3	8TV (R)	49	49	0	0
SIA "Alise Plus FM"	4	ATV (R)	0	0	0	0
SIA "Mūzikas Video Kanāls"	5	Latvijas Šlāgerkanāls (R);	0	0	0	0
SIA "Mūzikas Video Kanāls"	6	Mūzikas Video Kanāls (R)	0	0	0	0
IK Detskij Telekanal Multimania	7	Gribu visu zināt! (R)	0	-	0	-
Ltd "Teledistribution"	8	Mamutēns (R)	0	-	0	-
Ltd "Teledistribution"	9	Lolobaltic (R)	0	-	0	-
SIA "Vidzemes televīzija"	10	ReTV (N)	0,16	0,32	0	0
AS "TV Latvija"	11	TV24 (N)	1,5	1,9	0	0
SIA All Media Latvia	12	TV3 (N)	2,2	1,6	0	0
SIA All Media Latvia	13	TV3 Life (N)	2,4	1	0	0
SIA All Media Latvia	14	TV6 (P)	1,4	1	0	0
SIA All Media Latvia	15	TV3 Mini (P)	0,1	0,1	0	0
SIA "Vidusdaugavas televīzija"	16	Vidusdaugavas televīzija (V)	1	1,2	0	0
SIA "4.vara"	17	4TV (N)	0,28	2	0	0
Biedrība "Create & Develop"	18	TV Jūrmala (V)	-	-	-	-

SIA "RigaPictures Company"	19	ITV (P)	-	-	-	-
SIA "DMN Latvija"	20	Kanal 7 (P)	0	0	0	0
VSIA "Latvijas televīzija"	21	LTV1 (N)	25	26	6	9
VSIA "Latvijas televīzija"	22	LTV7 (N)	30,5	27	0,5	1

NEPLP ar 2022.gada 18.augusta lēmumu Nr.311/1-2 apstiprināja "Vadlīnijas elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma piemērošanā satura pieejamības veicināšanai elektronisko plašsaziņas līdzekļu programmās un pakalpojumos", kurās tika noteikts, ka elektroniskajiem plašsaziņas līdzekļiem, kuri veido saturu līdz 40 stundām nedēļā, ir atļauts rīcības plānos nenorādīt procentuālo īpatsvaru programmā kopumā, bet norādīt īstenoto piekļuves pakalpojumu apjomu stundās.

Elektroniskais plašsaziņas līdzeklis	Nr.p.k.	Programma (ar nelielu raidlaiku)	SUBTITRI		SURDO	
			2022.gada plāns stundās	2022.gada I pusgada izpilde	2022.gada plāns stundās	2022.gada I pusgada izpilde
SIA "Mediastriks"	24	LRT+ (V)	2555	2020	0	0
SIA "Kurzemes televīzija"	25	Kurzemes televīzija (R)	0	0	0	0
SIA "Latgales reģionālā televīzija"	26	LRT (R)	38	16	0	0
SIA "TV KURSA"	27	Skrundas TV (R)	-	-	-	-
SIA "TV Kurzeme"	28	TV Kurzeme (R)	60	30	0	0
SIA "Valmieras TV"	29	Vidzemes televīzija (R)	6	3,5	0	0
SIA "Zemgales Reģionālā televīzija"	30	Zemgales TV (R)	1	10min	0	0
SIA "TV 9 Pakalni"	31	TV9 Pakalni (R)	0,04	0	0	0

No iesniegtajiem ziņojumiem secināms, ka 2022.gada I pusgadā SIA "Helio Media" izklaides programmā 8TV subtitrēti 49% no programmas, nodrošinot subtitrētā satura apjomu plānotajos apmēros. Savukārt 7,5% subtitrēts saturs programmā STV Pirmā!. SIA "Helio Media" ziņojumā norāda, ka "[...] programmā "8TV" jau uz šo brīdi novērojama augsta subtitru pieejamība. Pamata uzmanība tiks pievērsta un finansiālie resursi tiks ieguldīti, lai paaugstinātu subtitrēto vienību skaitu programmā "STV Pirmā" [...]."

Satura pieejamība veicināta arī AS "TV Latvija" programmā TV24, SIA "Vidusdaugavas televīzija" programmā Vidusdaugavas televīzija, SIA "4.vara" programmā 4TV.

LTV programmā LTV1 subtitrēti 26%, bet LTV7 – 27%. Abās sabiedriskā medija televīzijas programmās surdotulkotā satura apjoms bija ievērojami lielāks par periodā plānoto – attiecīgi 9% un 1%.

LTV ziņojumā skaidro, ka "... LTV pārraidīja ar subtitriem un surdotulkojumu 63% no LTV1 un LTV7 kopējā raidīšanas apjoma (8688 stundas), kas veido 5473,4 stundas. Tas ir par 1% jeb 86,8 stundām vairāk nekā plānots. LTV1 un LTV7 nodrošināja ar surdotulkojumu ziņas un ziņu speciālos izlaidumus saistībā ar karu Ukrainā, kā arī informatīvi analītiskus raidījumus. Savukārt subtitrēti dokumentālie, kultūras, izzinošie, dzīvesstila raidījumi un jaunākās dokumentālās filmas, kā arī spēles filmas un seriāli."

No SIA All Media Latvia programmām lielāka satura pieejamība nodrošināta programmā TV3, subtitrējot 8 seriālus (kopā 243 sērijas), 1 filmu. Arī pārējās programmās subtitrēti seriāli.

Savukārt no programmām ar nelielu raidlaiku satura pieejamību lielākajos apjomos nodrošinājusi SIA “Mediastrims” programmā LRT+, subtitrējot vairākus raidījumus, tostarp “100 Labas Domas Latgalei” (14 epizodes ar atkārtojumiem), “Es atgriežos Latgalē” (18 epizodes ar atkārtojumiem), “Latgales ciematu stāsti” (6 epizodes ar atkārtojumiem), “Palīgā” (35 epizode ar atkārtojumiem), “Nozīmīgi fakti par Latgales Kongresu” (7 epizodes ar atkārtojumiem), “Sātys Stousts” (7 epizodes ar atkārtojumiem).

2. Pakalpojumi pēc pieprasījuma

No 25 EPL, kas 2022.gada I pusgadā kopumā sniedza audiovizuālos pakalpojumus pēc pieprasījuma, satura pieejamības risinājumu – lielākoties subtitrus – savos pakalpojumos nodrošināja 14 pakalpojumu sniedzēji.

EPL	PPP	SUBTITRI		SURDO		AUDIO APRAKSTS	
		Plāns % vai h no raidlaika 2022. gadam	2022. gada I pusgada izpilde % vai h	Plāns % vai h no raidlaika 2022. gadam	2022. gada I pusgada izpilde % vai h	Plāns % vai h no raidlaika 2022. gadam	2022. gada I pusgada izpilde % vai h
SIA “Tet”	Tet+: Tet+ Filmas un Seriāli; Bērniem (SVOD); Tet+ Kino (TVOD)	25%	21%	0	0	0	0
SIA “Latvijas Mobilais Telefons”	LMT Viedtelevīzija (SVOD, FOD)	60%	71%	0	0	0	0
SIA “Latvijas Mobilais Telefons”	LMT Straume (FOD)	7 vienības x 45min	7 vienības x 45min	15 vien	12 vienības x 9min	0	0
SIA “MEGOGO”	MEGOGO (SVOD/TVOD)	7%	Izpildi nevar precīzi noteikt, jo galvenie satura lokalizācijas resursi atrodas Ukrainā				
SIA “TVNET”	TVNET.lv, RUSTVNET.lv, APOLLO.lv, RECEPTES.lv, SPOKI.lv (FOD/AVOD)	0	0	0	0	0	0
AS “Delfi”	Delfi.tv (FOD/AVOD/SVOD)	1%	1%	0	0	0	0
SIA All Media Latvia	TV3 Play (FOD/AVOD)	100 vienības	50 vienības	0	0	0	0
SIA “Baltcom”	Baltcom Filmas (TVOD)	85%	85%	0	0	0	0
VSIA “Latvijas televīzija”	Reply.lv (FOD); ltv.lsm.lv (FOD)	27,5%	26,5%	3,5%	5%	0	0
SIA “Vidzemes televīzija”	ReTV.lv (FOD/AVOD)	0,16%	4%	0	0	0	0
SIA “XTV”	XTV.lv	-	-	-	-	-	-
SIA “Helio Media”	1188Play (AVOD)	0	0	0	0	0	0

SIA "4.vara"	SportaCentrs TV (AVOD)	0	0	0	0	0	0
SIA "Izdevniecība Rīgas Viļņi"	JAUNS.TV (FOD/AVOD)	0	0	0	0	0	0
SIA "Global Entertainment"	LZ.lv (FOD/AVOD)	youtube.com platformā saturam krievu valodā pieejami automātiski subtitri krievu valodā.					
Biedrība "Baltic Center of visual researches"	Nemelo.lv (FOD/AVOD/TVOD)	-	-	-	-	-	-
SIA "TV KURSA"	Skrundas televīzija (FOD/AVOD)	-	-	-	-	-	-
SIA "Me & Media"	DIENA PĒC (FOD/AVOD)	0	0	0	0	0	0
SIA "Kurzemes televīzija"	Kurzemes televīzija (FOD/AVOD)	6h	3h	0	0	0	0
SIA "Go4speed"	Go4speed.lv (FOD)	-	-	-	-	-	-
SIA "Latgales reģionālā televīzija"	LRT (FOD/AVOD)	0	0	0	0	0	0
SIA "Vidusdaugavas televīzija"	vdtv.lv (FOD/AVOD)	2,5h	1,2h	0	0	0	0
SIA "Ekis & Co-Positioning and Consulting"	LA.LV (AVOD)	-	-	-	-	-	-
SIA "Mediastrims"	Grani.lv (FOD)	182h/ 2,08%	1h/ 30%	0	0	0	0
SIA "Kurzemes Vārds"	TV Kurzeme (FOD/AVOD)	6h	3h	0	0	0	0

Daļa PPP sniedzēji, jo īpaši PPP, kuru piekļuves veids ir SVOD vai TVOD, nodrošināja pieejamības pakalpojumus plānotā līmenī.

SIA "TET" pakalpojumā pēc pieprasījuma, kur pieejamas vairāk nekā 15 000 saturs vienības, tostarp filmas, seriāli, televīzijas raidījumi, bērnu mērķauditorijai paredzētas filmas, seriāli un televīzijas raidījumi, 2022.gada pirmajā pusē bija nodrošinājis subtitrus 21%. "TET" norāda, ka "...pakāpeniski un regulāri tiek palielināts to saturs vienību skaits, kam pieejami subtitri, t.sk. specializētie subtitri. Kā prioritāte joprojām izvirzīta tāda audiovizuālā saturs, kuram piegādātājs var nodrošināt subtitrus, iegāde. (...) "plānojot 2022. un 2023.gada pašu ražotā saturs prioritātes, izvirza producentiem sekojošus mērķus: sagatavot latviešu valodas subtitrus jau ražošanas stadijā; iedzīvināt iekļaujošākas sižeta līnijas, t.sk. tēlu un aktieru vidū iekļaut personas ar īpašām vajadzībām, tostarp redzes un dzirdes traucējumiem. Piemēram, personas ar īpašām vajadzībām un tām aktuāla tematika tiks aktualizēta bērnu un jauniešu seriālā "Emī un Rū", kā arī pēc pazīstamas Ukrainas filmu producentes scenārija adaptētā melodramā "Dzelzs nervi".

SIA "Latvijas Mobilais Telefons" pakalpojumā "LMT Viedtelevīzija", kura katalogu veido vairāk nekā 7000 saturs vienības, pusgadā nodrošināti subtitri lielākā apjomā nekā plānots – 71%. "LMT Viedtelevīzija" 2022.gada I pusgada ziņojumā norāda: "Bija plānots jau pirmajā pusgadā ieviest specializētos subtitrus vārdzirdīgajiem ar papildus aprakstiem, taču to, diemžēl nav izdevies realizēt vēlamajā apjomā, jo šādus titrus ne vienmēr var nodrošināt

sadarbības partneri. Taču mūsu apņēmība ir turpmāk visus titrus, ja vien iespējams, pasūtīt ar audio aprakstiem”. Pakalpojumā “LMT Straume” I pusgadā subtitrējusi seriāla “Krimināllieta iesācējam” 7 sērijas, kā arī nodrošinājusi surdotulku bērnu raidījumam “UCIPUCI” (1.sezona ar 12 sērijām).

SIA “Baltcom” filmu katalogā, kur 2021. gadā bija 176 filmas, bija subtitrēti 85%.

SIA All Media Latvia pakalpojumā “TV3 Play” satura pieejamības pakalpojumus nodrošināja 50 seriāla sērijām (vienībām).

No PPP lielai daļai satura subtitri un arī surdotulkums pieejami arī LTV pakalpojumā pēc pieprasījuma (attiecīgi 26,5% un 5%).

“Delfi TV” latviski subtitrējis svešvalodās ierakstītas video intervijas. Kā citi risinājumi audiovizuāla satura pieejamībai pakalpojumā pamatā piedāvāts satura vienību pavadošs izsmeļošs/i raksts/i par tās saturu, kas ietver satura rādītāju ar laika kodu atzīmēm, kas norāda, kurā audiovizuālā materiāla brīdī izskanēja minētā informācija – kopumā aptuveni 100 sērijas raidījumos “Spried ar Delfi”, “Kāpēc”, “Komandcentrs”, padomu un pratības žanra raidījumi “Tiesības zināt” un “Nākotnes Kapitāls”, kultūras raidījums “KultūrKlubs” un “Aizmugure”.

SIA “Mediastriems” norāda, ka pārsvarā nav izdevies sasniegt mērķus, jo nav pietiekošs finansējums. Sabiedrības integrācijas fondā tika iesniegts projekts veidot saturu ar surdotulkojumu un titriem, bet tas netika apstiprināts. Medija paša līdzekļi nav pietiekoši, lai šo pakalpojumu nodrošinātu. Kā arī norāda, ka, izvietojot video saturu, izmantojot platformu “[youtube.com](https://www.youtube.com)” tiek pieslēgta automātiskā titrēšanas funkcija.

SIA “MEGOGO” galvenie satura lokalizācijas resursi atrodas Kijivā, Ukrainā, tāpēc šobrīd ir grūti norādīt plānus par satura dublēšanu un subtitrēšanu, kā arī zīmju valodas tulkojuma izveidi, jo Ukrainā notiek karš un daudzi SIA “MEGOGO” darbinieki nespēj normāli strādāt, daži armijā, daži devušies uz ārzemēm.

SECINĀJUMI

Apkopotie dati liecina, ka televīzijas programmās un pakalpojumos pēc pieprasījuma lielākoties tiek nodrošināta satura pieejamība plānotajos apjomos.

Par satura pieejamības veicināšanu atbildīgā NEPLP locekle Ieva Kalderauska norāda, ka “Elektronisko plašsaziņas līdzekļu televīzijas programmās un pakalpojumos satura pieejamības palielināšanai tiek pievērsta arvien lielāka uzmanība, kas vērtējams pozitīvi, jo satura pieejamība ir sevišķi nozīmīgi cilvēkiem, kuriem bez subtitru un surdotulka palīdzības nav iespējams uztvert informāciju un tādējādi pilnvērtīgi piedalīties visās dzīves jomās, tostarp sociālajā un kultūras dzīvē.”

Pēc mediju sniegtās informācijas secināms, ka televīziju un pakalpojumu pēc pieprasījuma īpašnieki veic nepieciešamos darbus, lai uzlabotu satura pieejamību Latvijā, nodrošinot subtitrus un surdotulkojumu.

Padomes priekšsēdētājs

Ivars Āboliņš